2024/995

2024 3 26

TARYBOS SPRENDIMAS (ES) 2024/995

2024 m. kovo 12 d.

kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas su Šveicarijos Konfederacija dėl institucinių nuostatų Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimuose, susijusiuose su vidaus rinka, dėl susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Sąjungos programose ir dėl susitarimo, kuris sudaro pagrindą Sąjungos sanglaudai skirtam Šveicarijos Konfederacijos nuolatiniam įnašui

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 217 straipsnį kartu su 218 straipsnio 3 ir 4 dalimis,

atsižvelgdama į Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 101 straipsnį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

kadangi:

(1) bėgant metams Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos (toliau – Šveicarija) santykiai pasiekė glaudesnį integracijos tarp jų lygį. Šveicarijai buvo suteikta galimybė patekti į tam tikrus su vidaus rinka susijusius sektorius, taip pat buvo suteikti įgaliojimai vesti derybas siekiant išplėsti Šveicarijos dalyvavimą vidaus rinkoje;

(2) 2014 m. gegužės 6 d. Tarybos sprendimu ([1]) buvo suteikti įgaliojimai pradėti Sąjungos ir Šveicarijos derybas dėl susitarimo dėl dvišalius santykius reglamentuojančios institucinės struktūros (toliau – Susitarimas dėl institucinės struktūros);

(3) 2018 m. lapkričio mėn. Komisija ir Šveicarija baigė rengti Susitarimo dėl institucinės struktūros teksto projektą;

(4) 2021 m. gegužės mėn. Šveicarija vienašališkai nutraukė derybas dėl Susitarimo dėl institucinės struktūros;

(5) 2022 m. vasario mėn. Šveicarijos Federalinė Taryba pasiūlė alternatyvų sprendimą – platų su dvišaliais Sąjungos ir Šveicarijos santykiais susijusių priemonių, įskaitant naują požiūrį į institucinius elementus, paketą. Instituciniai elementai būtų įtraukiami į kiekvieną su vidaus rinka susijusį dvišalį susitarimą, o ne į horizontalųjį susitarimą;

(6) atsižvelgdama į nuo 2022 m. kovo mėn. vykusių Komisijos ir Šveicarijos rengiamų tiriamųjų derybų rezultatus ir remdamasi 2014 m. įgaliojimais dėl Susitarimo dėl institucinės struktūros, taip pat ankstesniais įgaliojimais dėl susitarimų dėl elektros energijos, sveikatos, maisto saugos ir Šveicarijos dalyvavimo Europos Sąjungos kosmoso programos ir geležinkelių agentūrų veikloje, Komisija rekomendavo, kad būtų pradėtos derybos su Šveicarija dėl plataus priemonių paketo, kuris apimtų institucines nuostatas, įtrauktinas į esamus ir būsimus su vidaus rinka susijusius susitarimus, kuriomis būtų numatomas dinamiškas derinimas su Sąjungos *acquis*, vienodas tų susitarimų ir Sąjungos *acquis* aiškinimas bei taikymas ir ginčų sprendimas, taip pat apimtų valstybės pagalbos nuostatas, įtrauktinas į esamus ir būsimus su vidaus rinka susijusius susitarimus. Tas paketas taip pat apimtų naujus susitarimus dėl elektros energijos, sveikatos ir maisto saugos; susitarimą, numatantį Šveicarijos dalyvavimą Sąjungos programose; susitarimą, numatantį Šveicarijos dalyvavimą Europos Sąjungos kosmoso programos agentūros veikloje; teisiškai privalomą mechanizmą, kuriuo užtikrinamas Šveicarijos nuolatinis finansinis įnašas, skirtas ekonominiams ir socialiniams skirtumams Sąjungoje mažinti, ir kitus elementus, pavyzdžiui, Šveicarijos finansinį įnašą už jos prieigą prie Sąjungos informacinių sistemų ir naudojimąsi jomis;

([1]) 2014 m. gegužės 6 d. Tarybos sprendimas, kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas dėl Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl dvišalius santykius reglamentuojančios institucinės struktūros.

(7) Šveicarijos tęstinis dalyvavimas vidaus rinkoje ir galimas to dalyvavimo išplėtimas yra sąlygojami aplinkybės, kad santykiams su Šveicarija srityse, kurioms taikomi Sąjungos ir Šveicarijos susitarimai, susiję su vidaus rinka, (toliau – Su vidaus rinka susiję susitarimai), taikomos taisyklės, kurios yra tokios pačios kaip vidaus rinkoje taikomos taisyklės;

(8) siekiant vidaus rinkoje užtikrinti vientisumą ir vienodas sąlygas veiklos vykdytojams, Su vidaus rinka susiję susitarimai ir Sąjungos aktai, į kuriuos yra daroma nuoroda Susitarimuose, turėtų būti taikomi laikantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudencijos. Tai turėtų apimti visą jurisprudenciją, suformuotą tiek iki derybų, tiek užbaigus derybas;

(9) be to, siekiant vientisumo reikia užtikrinti, kad dabartinė ir būsima Sąjungos teisė srityse, kurioms taikomi Su vidaus rinka susiję susitarimai, būtų į juos įtraukiama tokia, kokia ji buvo priimta, arba atsižvelgiant į jos raidą ar pokyčius. Tuo tikslu turėtų būti numatyta įtraukimo procedūra, įskaitant ilgiausią įgyvendinimui skirtą laikotarpį;

(10) ginčams spręsti turėtų būti įsteigta nepriklausoma arbitražo kolegija. Kai taikant Su vidaus rinka susijusių susitarimų nuostatas vartojamos Sąjungos teisės sąvokos, įskaitant galimas išimtis ir apsaugos priemones, arbitražo kolegija turėtų perduoti klausimus nagrinėti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui, kad jis priimtų privalomą sprendimą;

(11) į visus esamus ir būsimus Su vidaus rinka susijusius susitarimus turėtų būti įtraukiamos identiškos institucinės nuostatos, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos juos koordinuotai ir nuosekliai taikyti. Tos institucinės nuostatos, visų pirma, būtų įtrauktos į šiuos esamus susitarimus: Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl laisvo asmenų judėjimo ([2]) (toliau – Susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo), Susitarimą tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl oro transporto ([3]) (toliau – Susitarimas dėl oro transporto), Susitarimą tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais ([4]) (toliau – Susitarimas dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais), Susitarimą tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl atitikties įvertinimo abipusio pripažinimo ([5]) ir Susitarimą tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl prekybos žemės ūkio produktais ([6]); jie visi buvo pasirašyti Liuksemburge 1999 m. birželio 21 d. Tos institucinės nuostatos taip pat būtų įtraukiamos į būsimus susitarimus dėl elektros energijos ir dėl maisto saugos. Pagal analogiją jos turėtų būti taikomos būsimam susitarimui dėl sveikatos, kai tame susitarime yra numatytas Šveicarijos dalyvavimas Sąjungos mechanizmuose bei tinkluose;

(12) siekiant užtikrinti vienodas sąlygas konkurencijai vidaus rinkoje, į esamą Susitarimą dėl oro transporto ir esamą Susitarimą dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais, taip pat į būsimus Su vidaus rinka susijusius susitarimus, įskaitant susitarimą dėl elektros energijos, turėtų būti įtrauktos valstybės pagalbos taisyklės, taikytinos valstybėms narėms ir Šveicarijai. Be to, bet kokios valstybės pagalbos patikra Šveicarijoje turėtų būti grindžiama materialinėmis ir procedūrinėmis taisyklėmis, lygiavertėmis Sąjungoje taikomoms materialinėms ir procedūrinėms taisyklėms;

(13) nedarant poveikio pareigai dabartinę ir būsimą Sąjungos teisę įtraukti į Susitarimą dėl laisvo asmenų judėjimo bei aiškinti tokią Sąjungos teisę pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudenciją ir laikantis valstybių narių tarpusavio nediskriminavimo ir abipusiškumo principų, gali būti susitarta dėl konkrečių nuostatų, pagal kurias, neatsižvelgiant į būsimą Sąjungos teisę, Šveicarijai paliekama galimybė priimti ar išlaikyti tam tikras priemones. Tos priemonės neturėtų apriboti teisių, kurias šiuo metu turi Sąjungos piliečiai pagal Susitarimą dėl laisvo asmenų judėjimo;

(14) nedarant poveikio pareigai dabartinę ir būsimą Sąjungos teisę darbuotojų komandiravimo srityje įtraukti į Susitarimą dėl laisvo asmenų judėjimo bei aiškinti tokią Sąjungos teisę pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudenciją, gali būti susitarta dėl konkrečių nuostatų, pagal kurias, neatsižvelgiant į būsimą Sąjungos teisę, Šveicarijai paliekama galimybė priimti ar išlaikyti tam tikras priemones, kad būtų atsižvelgta į Šveicarijos darbo rinkos specifiką ir būtų užtikrintas Susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo taikymas;

([2]) OL L 114, 2002 4 30, p. 6.
([3]) OL L 114, 2002 4 30, p. 73.
([4]) OL L 114, 2002 4 30, p. 91.
([5]) OL L 114, 2002 4 30, p. 369.
([6]) OL L 114, 2002 4 30, p. 132.

(15) nedarant poveikio pareigai dabartinę ir būsimą Sąjungos teisę įtraukti į sritis, kurioms taikomas Susitarimas dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais, bei aiškinti tokią Sąjungos teisę pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudenciją, gali būti susitarta dėl konkrečių nuostatų, pagal kurias, neatsižvelgiant į būsimą Sąjungos teisę, Šveicarijai paliekama galimybė priimti ar išlaikyti tam tikras priemones. Tos priemonės neturėtų pakeisti Susitarimo dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais taikymo srities, kuri apima tarptautinį keleivių vežimą, išskyrus Šveicarijos transportą, kuris yra išvien vidaus transportas, t. y. nacionalinį tolimojo susisiekimo, regioninį ir vietos transportą;

(16) siekiant konsoliduoti ir stiprinti ilgalaikį ir sėkmingą Sąjungos ir Šveicarijos bendradarbiavimą, visų pirma, mokslinių tyrimų ir inovacijų, švietimo, mokymo, jaunimo, sporto ir kultūros srityse, taip pat kitose bendro intereso srityse, turėtų būti deramasi dėl susitarimo, kuriuo Šveicarijai sudaromos geresnės sąlygos ateityje sistemiškiau dalyvauti Sąjungos programose. Tuo susitarimu būtų nustatytos Šveicarijos dalyvavimo bet kurioje Sąjungos programoje bendrosios sąlygos. Taip pat turėtų būti susitarta dėl Šveicarijos dalyvavimo 2021–2027 m. laikotarpio Sąjungos programose, visų pirma, mokslinių tyrimų ir inovacijų programose, Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendrosios įmonės veikloje, Skaitmeninės Europos programoje, programoje „Erasmus+“, programoje „Kūrybiška Europa“, programoje „ES – sveikatos labui“ ir programoje „Copernicus“, konkrečių sąlygų;

(17) atsižvelgiant į Šveicarijos dalyvavimą Sąjungos vidaus rinkoje ir siekiant skatinti Sąjungą ir Šveicariją nuolat ir subalansuotai stiprinti ekonominius ir socialinius santykius, jos turėtų sukurti naują teisiškai privalomą mechanizmą, kuris numatytų sąlygas Šveicarijai mokėti reguliarų, abipusiškai sutartą ir teisingą finansinį įnašą, kurio paskirtis – mažinti ekonominius ir socialinius jų regionų skirtumus. Tas naujas teisiškai privalomas mechanizmas turėtų būti parengtas kitai Sąjungos daugiametei finansinei programai;

(18) nedarant poveikio šiame sprendime nurodytai dabartinei derybų aprėpčiai, jei Šveicarija pareikštų norą išplėsti sutartą aprėptį, apimti kitas sritis, pavyzdžiui, 1972 m. liepos 22 d. pasirašyto Susitarimo tarp Europos ekonominės bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos ([7]), kuriuo sprendžiami laisvosios prekybos klausimai, taikymo srities nustatymą, modernizavimą ir raidą, visų pirma perdirbtų žemės ūkio produktų atžvilgiu, būtų Sąjungos interesų labui. Leidimas taip išplėsti derybų aprėptį turėtų būti suteiktas laikantis atitinkamų procedūrų, visų pirma, dėl to, kad tai reiškia, jog Sąjunga turi įvertinti, ar toks derybų aprėpties išplėtimas vis dar atitinka Sąjungos interesus atitinkamu metu,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Komisija įgaliojama Sąjungos vardu pradėti derybas dėl plataus priemonių, susijusių su dvišaliais santykiais su Šveicarijos Konfederacija, paketo, apimančio:

— institucines nuostatas dvišaliuose susitarimuose ir, jei būtina, konkrečius tų dvišalių susitarimų pritaikymus,

— susitarimą dėl Šveicarijos dalyvavimo Sąjungos programose,

— teisiškai privalomą mechanizmą, kuriuo būtų numatyti abipusiškai sutarti ir teisingi Šveicarijos finansiniai įnašai siekiant mažinti ekonominius ir socialinius regionų skirtumus, ir

— nuostatas dėl Šveicarijos finansinis įnašas už jos prieigą prie tam tikrų Sąjungos informacinių sistemų ir naudojimąsi jomis.

2. Derybos vedamos vadovaujantis šio sprendimo papildyme išdėstytais Tarybos derybiniais nurodymais.

([7]) Susitarimas tarp Europos ekonominės bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos (OL L 300, 1972 12 31, p. 189).

2 straipsnis

Derybos vedamos konsultuojantis su Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) klausimų darbo grupe, pagal SESV 218 straipsnio 4 dalį veikiančia kaip specialusis komitetas, ir vadovaujantis šio sprendimo papildyme išdėstytais nurodymais.

3 straipsnis

Šiuo sprendimu pakeičiamas ir panaikinamas 2014 m. gegužės 6 d. Tarybos sprendimas, kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas dėl Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl dvišalius santykius reglamentuojančios institucinės struktūros.

4 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Komisijai.

Priimta Briuselyje 2024 m. kovo 12 d.

Tarybos vardu
Pirmininkas
V. VAN PETEGHEM